

Kerk en Kapel; Lambertuskerk geschiedenis

Geschiedenis van de St. Lambertuskerk, Daver 15, 4012 BA Kerk-Avezaath

Wanneer u door de kleine toegangsdeur bent binnengekomen, heeft u een zeer oude kerk betreden. Al in het jaar 1007 wordt deze kerk genoemd.

Enkele onderdelen van het huidige kerkgebouw stammen uit de 11e tot 13e eeuw. In de loop der eeuwen heeft dit gebouw meerdere verbouwingen meegemaakt en van 1977 tot 1981 is er een ingrijpende restauratie uitgevoerd, waarvan de kosten ruim 2 miljoen gulden hebben bedragen. Hiervan werd ruim f 1,4 miljoen gesubsidieerd.

De kerk is gewijd aan de heilige Lambertus, die bisschop van Maastricht was en veel werk heeft verzet om het gebied van Brabant en Limburg te kerstenen.

De gang achter de kleine toegangsdeur was tot voor enkele jaren verdeeld in een voorportaal met toegangen naar de consistorie kamer, naar het schip van de kerk en een duister rommelhok, waarin kolen werden opgeslagen en waar men via een steile ladder het inwendige van de toren kon bereiken.

Dankzij de duisternis en de gelijkmatige temperatuur en vochtigheid in deze ruimte, zijn de oude muurschilderingen behoorlijk bewaard gebleven. U kunt ze thans zien op de pilaren van de toren.

Wanneer u vanuit de gang de rechterdeuren doorgaat komt u in de statige consistoriekamer, waarin eertijds de eerbiedwaardige heren van de kerkenraad hun vergadering hielden. Ook thans wordt deze ruimte voor vergaderingen van de kerkenraad en bijeenkomsten van allerlei aard gebruikt.

De linkerdeuren in de gang geven toegang tot het schip van de kerk. Onder het orgel doorlopend ziet u de monumentale preekstoel. Helaas zijn de banken en de preekstoel niet authentiek, want tijdens de laatste restauratieperiode ging het oude interieur van de kerk, dat elders was opgeslagen, in 1980 door blikseminslag verloren.

De banken die nu in de kerk staan zijn afkomstig van de inmiddels afgebroken Eben Haezerkerk te Tiel, terwijl de preekstoel jarenlang gestaan heeft in de Broederkerk te Zutphen, die thans als bibliotheek is ingericht. De preekstoel is overigens wel uit de 17e eeuw, terwijl de

banken in het begin van de 20e eeuw zijn gemaakt.

Het schip is vroeger veel lager geweest. Het plafond bestaat uit stucgewelven, ook de colonettes bestaan uit stucwerk. Onder de vloertegels bevindt zich een vloerverwarming. Lang geleden bevonden zich toegangsdeuren in de zijwanden. Die zijn later dichtgemetseld en in 1862 werd het huidige toegangsportaal gebouwd aan de noordkant. Het gebrandschilderde raam werd enkele tientallen jaren geleden geschonken door de Vrouwenvereniging.

Vorbij de preekstoel komt men in het koor. Het eerste stuk hiervan tot aan de op beide muren zichtbare verticale groeven stamt vermoedelijk uit de 11e eeuw. Het koor had toen van deze verticale groeven af een halfronde afsluiting, op de vloer zichtbaar gemaakt door de rode tegels. Later, rond 1500, werd deze halfronde apsis vervangen door de huidige gotische afsluiting met de hoge ramen, die gelijktijdig ook in het oude muurwerk werden aangebracht. Uit diezelfde tijd stammen de rijke plafondschilderingen die pas tijdens de laatste restauratieperiode bij toeval werden ontdekt. In de muren zijn enkele nissen ontdekt. Eén hiervan, waarvoor een deurtje is aangebracht, heeft mogelijk gediend om belangrijke papieren te bewaren.

De koormeubels, 2 tafels en 4 banken, zijn in de restauratieperiode vervaardigd naar oude motieven. Als voorbeeld heeft een middeleeuwse tafel gediend die zich in de grote kerk van Weesp bevindt. Er is een vaas bij het graafwerk bij de torenvoet in de consistorie te voorschijn gekomen. Naar schatting is deze uit de 15e eeuw. De wandluchters zijn in 1981 geschonken door de Vrouwenvereniging, de koperen kroon is van oudere datum en hing vroeger in het schip.

Het gerestaureerde van Puffelenorgel is van 1881. Het is geplaatst in een eenvoudige orgelkas en ontworpen door het architectenbureau Temminck-Groll. De oude orgelkast is samen met het overige kerkinterieur in 1980 verloren gegaan.

Vanuit de hal kan men met via de trap naar de 1e verdieping. Daar is een zeer interessante bouwgeschiedenis te zien aan het metselwerk van de toren. Allereerst valt op dat zich rondom de toren een waterlijst bevindt, die er op duidt dat deze toren aanvankelijk buiten de kerk heeft gestaan. In het metselwerk bevinden zich Romaanse boogjes. Vermoedelijk heeft men kort na de voltooiing van de toren het schip vergroot en de toren aan drie zijden ingebouwd.

Omstreeks de 14e eeuw heeft men het metselwerk doorbroken door gotische spitsbogen aan te brengen en uit die tijd zullen ook wel de muurschilderingen dateren, waarvan men moet aannemen dat die toen in het kerkship zichtbaar geweest moeten zijn.

Al met al is de St. Lambertuskerk een zeer interessant bouwwerk, dat nu al bijna duizend jaar als bedehuis in gebruik is.

Meer kunt u lezen in het boekje 'De Hervormde kerk te Kerk-Avezaath' uitgegeven door de Stichting Oude Gelderse Kerken en te koop voor € 2,-- in de St. Lambertuskerk.